

Favédelmi csoport alakult Budapesten

Több figyelem, nagyobb szigor

Amíg átrepül Európából Amerikába egy Jumbo jet utasszállító léglökéses óriás-gép, annyi oxigént fogyaszt el, amennyit száz hektár erdő *egy év alatt* termel. Talán ebből az egyetlen példából is jól látható, mekkora szerep jut Földünk flórájának, milyen létfontosságú számunkra, hogy a fák, cserjék, zöld növények megtermeljék és újratermeljék a létünkhöz nélkülözhetetlen, éltető oxigént, amelyet immár nemcsak mi, hanem gépeink is fogyasztanak.

Ezért nem túlzás, ha azt mondjuk, külön figyelmet, gondoskodást érdemel minden zsebkezdőnyi erdősáv, park, fasor, sőt minden egyes fa. Ennek a felismerésnek szellemében nemrég a fővárosi tanács is határozatot hozott, amelyben leszögezte, *védeni kell Budapest fáit, meg kell óvni őket* — saját jól felfogott érdekünkben.

Alagút a gyökerek alatt

Szükség volt erre a határozatra?

Lássuk csak: 1968 és 1972 között kivágtak 6500 fát és 5500 parkfát. Lombos, derék „*oxigényárakról*” van szó, s talán ezt a rekvizitumot az sem teszi vizágtalóbbá, ha mindehhez hozzáteszük, hogy a kimúlt óriások helyett közel *hatvanezer* csemete került a földre. Ezeknek ugyanis mintegy húsz százaléka kipusztult, s hol van még, amíg a megmaradtak lombfelülete eléri az eltávozottakat?

Stopot tehát a kézi és benzinfűrészeknek, amikor csak lehet! De mikor lehet? Erről beszélgettünk a Fővárosi Kertészeti Vállalatnál, ahol a parkok védelmére külön osztályt hoztak létre. Ennek kebelében *favédelmi csoport* dolgozik. Az előbbinek élére *Zsitvai Aladár*nt nevezték ki, a csoport vezetője pedig *Tamáskovics György*.

Pozitív példával kezdik. Nemcsak azért, mert dicsérni hálásabb dolog, hanem azért is, mert — reméljük — olykor a jó példa is ragadós. A közelmúltban víznyomócsövet fektettek a Belvárosban. Az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél, a templom szomszédságában vezetett a cső nyomvonala, s ki kellett volna vágni egy értékes vasfát. A Főkert tiltakozását megértették az építők, és egy drágább technológiával ugyan, de áthidalták a nehézséget. Helyesebben: *aláboltították*. Alagutat ástak a fa gyökerei alatt, ott vezették át a csövet. Jelenleg a fa is, a cső is „jól érzi” magát.

Tehát lehet tenni a fák érdekében, és kell is tenni, még akkor is, ha néha ez külön kiadással jár. Nem győzzük eleget hangsúlyozni, az egészségünkről, a levegőünkről van szó.

Vandál pusztítók

Persze a nagy ütemű építkezések megkövetelik az áldozatot, s bizony úgy tűnik, elkerülhetetlen, hogy áldozatul essen sok száz óriás. Az Ocsai úti felüljáró építésekor például ötvenet fűrészeltek ki, a XX. kerületi Vas Gereben úti csatorna-

fektetésnél hatvanat, a Soroksári úti útépítésnél ötszázat, a Szentendrei úton még most is ott hever a kivágott *háromszáz nyárfa* maradáka. Hosszan sorolhatnánk tovább. S ha már a számoknál tartunk, mondjuk el: fakészletünk nem végtelen. A temetők, az állatkert, a botanikus kert és a Budapest közigazgatásához tartozó erdők faállományától eltekintve — ezek ugyanis nem tartoznak a Főkert gondoskodása alá — a parkokban *82 ezer fa áll*, ezenkívül mintegy 486 ezer sorfa gyarapítja fővárosi fakincstárunkat. Nem túl sok, nem is kevés, de ami van, az már valóban a leggondosabb őrizetre szorul.

Igaz, lesznek még elkerülhetetlen áldozatok. A jelzések szerint például a metró a Fradi-pályánál a Népliget alá kényszerül, mert az Üllői úti híd alatt nem vezethetik át a kéregpályát. Ne is számolgassuk, mennyi fa és cserje pusztul el újból. És azt se számolgassuk, hogy a soron következő osztorházások, építkezések mennyi zöldáldozatot követelnek. Ehelvett tegyük fel a kérdést: vajon nem segíthetne bonvolultabb és valamivel költségesebb műszaki megoldás, hogy kegyelmet kaphatnának hű társaink?

Minderre azok tudnának választ adni, akik mesterei a szakmájuknak, és a technikai megoldások tárházában válogathatnak. Arra azonban senki sem fog válaszolni, *miért divat még napjainkban is a rongálás, a pusztítás?* Egy szomorú statisztikában tallózva jegyeztük fel: a XVIII. kerületi Mikszáth Kálmán utcában az ültetés után ismeretlen kezek 32 fiatal fát törtek ketté. A X. kerületi Vasgár utcában 18 csemete jutott hasonló sorsra, a XX. kerületi Rimaszombati úti lakótelepen is több száz fát ültettek, ennek *csaknem a fele* esett vandál pusztítás áldozatul. A kiragadott példákhoz tegyük hozzá: ekkora méretű garázdaságot nem lehet észrevétlenül véghez vinni, ablakok szélai tekintettek a tetthelyekre. Érthetetlen az a közömbösség, az a részvétlenség, amely a pusztításokat kísérte.

Mi tehát a teendő? A Főkert népes

szakembergárdát állított csatasorba. Ha lehet, még az eddigieknél is körültekintőbb favédelmi munkálatok kezdődnek Budapesten. Persze ehhez nem elég a kertészeti vállalat fáradozása. Megnyugtató ugyan, hogy a nagy építkezések tervezői — többnyire a BUVÁTI irodáiban — egyeztetik a szükségesnek látszó fakivágások és a majdani újratelepítések programját a Főkerttel. Továbbá az is jót ígér, hogy a Hazafias Népfőnt aktivistái *környezet- és favédelmi őrzőkat* szerveznek. Tagjaik, idősebb és fiatalabb budapestiek: sétáik során figyelik, mi történik közös kincsünkkel, a növényzettel, és a bajokat időben jelzik a hatóságoknál.

Furcsa döntés

Itt álljunk meg egy percre. Két esztendeje a Főkert feljelentést tett a XIX. kerületi Tanács szakigazgatási szervénél valaki ellen, aki megcsönkította a háza előtt levő, tehát közterületen álló fát. Ilyenkor elvárható, hogy a tanács teljes szigorral jár el. Nem ez történt. A keresetet 268/2/1972. számú határozatában elutasította, és javasolta, hogy a Főkert indítson *polgári pert* az ügyben.

Talán nem kell külön hangsúlyoznunk, a fővárosi tanács új állásfoglalása körültekintőbb figyelemre és *nagyobb szigorra* kötelezi a kerületi tanácsokat is. Nem lehet bocsánatos bűn a továbbiakban a közterületek, utcák, parkok növényzetének és fának pusztítása.

Védelmük valamennyiünk kötelessége. Ennek prózai megindokolásához újra néhány adat. A lombok négyzetmétere 6—15 gramm port nyel el. Egy hold erdő *68 tonna port* szűr ki évente. Egy öreg fa naponta 900—1300 liter vizet szív fel és párologtat el, csökkent a nyári kánikulát. Az új lakótelepeken létesített zöld sáv — ha csak ötven méter széles is — 3,5 Celsius-fokkal enyhíti a nyári forróságot.

Esztergomi László